

Sygn. akt II KK 91/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Andrzej Stępka (sprawozdawca)

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek

Protokolant Elżbieta Wawer

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2019 r., w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

sprawy S. J.

skazanego z art. 244 k.k. i art. 178a § 1 k.k.

z powodu kasacji, wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść
skazanego od prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 25 maja 2007
r., w sprawie o sygn. akt II K (...),

**uchyla wyrok Sądu Rejonowego w Z. w zaskarżonej części, to
jest, rozstrzygnięcie dotyczące przepadku na rzecz Skarbu
Państwa samochodu marki Audi o nr rej. (...).**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 25 maja 2007 r., sygn. akt II K (...),
uznał S. J. za winnego tego, że w dniu 21 stycznia 2007 r. w O., woj. (...), nie
stosował się do orzeczonego prawomocnym wyrokiem z dnia 18 września 2001 r.
Wojskowego Sądu Garnizonowego w W., w sprawie Sg (...), zakazu prowadzenia

wszelkich pojazdów mechanicznych w ruchu lądowym w ten sposób, iż kierował pojazdem marki Audi o nr rej. (...), znajdując się w stanie nietrzeźwości, mając 0,92 mg/l alkoholu w wydychanym powietrzu, przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się będąc uprzednio karanym za podobne przestępstwo umyślne i w ciągu 5 lat po odbyciu za nie kary w wymiarze 6 miesięcy pozbawienia wolności – a więc uznał Sąd oskarżonego za winnego występku z art. 244 k.k. i art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. – i za ten czyn wymierzył mu karę roku i sześciu miesięcy pozbawienia wolności. Ponadto, na podstawie art. 42 § 1 i 2 k.k., orzekł wobec niego środek karny w postaci zakazu prowadzenia wszelkich pojazdów mechanicznych oraz rowerów w strefie ruchu lądowego przez okres 10 lat, a na podstawie art. 49 § 2 k.k. świadczenie pieniężne w kwocie 1.500 zł, płatne w terminie roku od uprawomocnienia się wyroku na rzecz Społecznego Komitetu (...). Na podstawie art. 50 k.k. Sąd orzekł, wobec skazanego podanie wyroku do publicznej wiadomości poprzez publikację jego odpisu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miasta w Z. przez okres miesiąca, zaś w pkt 5 wyroku orzekł na podstawie art. 44 § 2 k.k. przepadek na rzecz Skarbu Państwa samochodu marki Audi o nr (...) przechowywanego na parkingu depozytowym Gospodarstwa Pomocniczego Komendy Wojewódzkiej Policji w Ł.

Wobec niezłożenia apelacji od powyższego rozstrzygnięcia, orzeczenie uprawomocniło się z dniem 1 czerwca 2007 r. (s. 114).

Kasację od tego wyroku na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. wniósł na korzyść skazanego S. J. Rzecznik Praw Obywatelskich, zaskarżając orzeczenie w części dotyczącej rozstrzygnięcia o przepadku na rzecz Skarbu Państwa w/w samochodu marki Audi.

Na podstawie art. 523 § 1 k.p.k. Rzecznik Praw Obywatelskich zarzucił rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu prawa karnego materialnego, tj. art. 44 § 2 k.k., poprzez jego błędne zastosowanie i orzeczenie przepadku na rzecz Skarbu Państwa samochodu marki Audi o nr rej. (...), podczas gdy pojazd mechaniczny stanowi przedmiot czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k., a więc nie należy do kategorii przedmiotów, które służą lub są przeznaczone, w rozumieniu art. 44 § 2 k.k., do popełnienia tego przestępstwa.

Przedstawiając powyższy zarzut autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w części dotyczącej orzeczonego przepadku na rzecz Skarbu Państwa przedmiotowego samochodu marki Audi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Rzecznika Praw Obywatelskich okazała się być oczywiście zasadna, co pozwoliło rozpoznać ją w trybie art. 535 § 5 k.p.k. W niniejszej sprawie doszło bowiem do naruszenia prawa materialnego wskazanego w tej skardze, polegającego na orzeczeniu przepadku samochodu nienależącego do kategorii przedmiotów, które służą lub są przeznaczone, w rozumieniu art. 44 § 2 k.k., do popełnienia przestępstwa z art. 178a § 1 k.k.

Rzecznik Praw Obywatelskich podniósł we wniesionej kasacji, że przedmiotowy wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa materialnego wskazanym w *petitum* kasacji, co miało istotny wpływ na jego treść, skoro w myśl art. 44 § 2 k.k. sąd może orzec i w przypadkach wskazanych w ustawie orzeka, jedynie przepadek określonej kategorii przedmiotów, to jest, tylko tych, „które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa”. Tymczasem w przypadku popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k. pojazd mechaniczny stanowi przedmiot czynności wykonawczej tego przestępstwa, a więc nie należy do kategorii przedmiotów, które służą lub są przeznaczone, w rozumieniu art. 44 § 2 k.k., do jego popełnienia. W związku z tym Sąd Rejonowy w Z. nie mógł orzec na podstawie art. 44 § 2 k.k., przepadku na rzecz Skarbu Państwa samochodu marki Audi o nr (...), będącego przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa przypisanego S. J.

Należy zgodzić się ze skarżącym, że doszło do podniesionego w zarzucie kasacyjnym naruszenia prawa materialnego. Chociaż jeszcze w dacie orzekania przez Sąd I instancji można było mówić o rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych co do prawidłowej interpretacji art. 44 § 2 k.k. w perspektywie popełnienia przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k., to już od października 2008 r. nie ma żadnych wątpliwości co do sposobu jego stosowania.

Sąd Najwyższy w uchwale 7 sędziów z dnia 30 października 2008 r., w sprawie I KZP 20/08, (OSNKW 2008, z. 11, poz. 88) wskazał, że przepis art. 44 § 2 k.k. stanowi, iż sąd może orzec, a w przypadkach wskazanych w ustawie

orzeka, przepadek przedmiotów, które służyły lub były przeznaczone do popełnienia przestępstwa. Takiego przymiotu nie posiadał samochód, który oskarżony prowadził w chwili czynu. Pojazd mechaniczny jest przedmiotem czynności wykonawczej przestępstwa określonego w art. 178a § 1 k.k. Tym samym, nie należy do kategorii przedmiotów, o których mowa w art. 44 § 2 k.k. Zapatrywanie to podzielone zostało również w późniejszym orzecznictwie tego Sądu (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 maja 2009 r., IV KK 110/09, LEX nr 507953; z dnia 14 lipca 2010 r., V KK 126/10, LEX nr 590297; z dnia 15 kwietnia 2015 r., III KK 82/15, Prok. i Pr.-wkł. 2015, Nr 7 - 8, poz. 1). Jeśli chodzi o przestępstwo określone w art. 178a § 1 k.k., to fraza „pojazd mechaniczny” znajduje się *expressis verbis* w zespole znamion czynu tam opisanego. I chociaż w przypadku przestępstwa określonego w art. 244 k.k. takie sformułowanie nie zostało użyte – to również realizacja znamion tego czynu nie jest możliwa bez zachowania sprawcy w postaci prowadzenia pojazdu, skoro przestępstwo to polega właśnie na prowadzeniu pojazdu mimo obowiązującego zakazu. Tak więc zarówno w przypadku przestępstwa z art. 178a § 1 k.k., jak i z art. 244 k.k., prowadzenie pojazdu „współokreśla samą istotę typu przestępstwa” (zob. powołaną uchwałę), bowiem w skład znamion tych czynów wchodzi „pojazd” stanowiący również przedmiot czynności wykonawczej, a nie przedmiot służący lub przeznaczony do tego przestępstwa. W tym stanie rzeczy nie jest możliwe orzeczenie o jego przepadku na podstawie art. 44 § 2 k.k.

Uprawnione jest więc stwierdzenie, że w zaskarżonym wyroku Sądu Rejonowego doszło do rażącego naruszenia prawa materialnego, tj. art. 44 § 2 k.k., które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, doprowadzając do bezzasadnego orzeczenia przepadku na rzecz Skarbu Państwa samochodu marki Audi o nr rej (...). W tej sytuacji Sąd Najwyższy uwzględniając kasację Rzecznika Praw Obywatelskich, na mocy art. 537 § 2 k.p.k. uchylił wyrok Sądu Rejonowego w Z. w zaskarżonej części, to jest, w części dotyczącej orzeczonego przepadku na rzecz Skarbu Państwa przedmiotowego samochodu.